

ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Факультет було засновано у 1968 р. у складі Запорізького педагогічного інституту. У 2018 р. факультету виповнюється 50 років. За історію науково-педагогічної, спортивної та фізкультурно-масової роботи факультет став справжнім центром освіти і науки, визнаним лідером серед навчальних закладів цього напрямку не тільки в Запорізькій області, але й за її межами.

Більше ніж десять років факультет очолює д-р біол. наук, проф., заслужений діяч науки і техніки України, почесний працівник фізичної культури і спорту України М. В. Маліков.

Факультет готує бакалаврів та магістрів за спеціальностями «Фізичне виховання», «Спорт», «Фізична терапія, ерготерапія», «Здоров'я людини», «Туризм», «Готельно-ресторанна справа».

На факультеті працюють 64 науково-педагогічні співробітники, з них: шість докторів наук, професорів та 40 кандидатів наук, доцентів. Серед викладачів: чотири заслужені тренери України, два майстри спорту міжнародного класу, дев'ять майстрів спорту України та СРСР.

Сьогодні проведення навчального процесу забезпечують шість кафедр.

1. Кафедра теорії та методик фізичної культури і спорту (завідувач — д-р пед. наук, проф. А. П. Конох). На кафедрі здійснюється підготовка фахівців за такими спеціалізаціями: «Фізичне виховання дітей дошкільного віку», «Екологічний та спортивний туризм», «Український рукопаш», «Спас», «Анімація у фізичній культурі й спорті».

2. Кафедра фізичної культури і спорту (завідувач — д-р пед. наук, проф., заслужений тренер України, майстер

МАЛІКОВ
Микола Васильович

*Декан факультету,
Доктор біологічних наук,
професор*

спорту України А. В. Сватєв). На кафедрі здійснюється підготовка фахівців за такими спеціалізаціями: «Тренер з обраного виду спорту», «Суддя з обраного виду спорту», «Управління у галузі фізичної культури і спорту».

3. Кафедра фізичної реабілітації (завідувач — д-р біол. наук, проф. Н. В. Богдановська). На кафедрі здійснюється підготовка фахівців за такими спеціальностями: «Фізична терапія, ерготерапія», «Середня освіта (здоров'я людини)».

4. Кафедра туризму (завідувач — д-р пед. наук, проф. Н. В. Маковецька). На кафедрі здійснюється підготовка фахівців за такими спеціальностями: «Туризм», «Туризмознавство».

5. Кафедра медико-біологічних основ фізичної культури та спорту (завідувач — канд. біол. наук, доц. А. О. Кузнецов). Науково-педагогічні працівники кафедри викладають дисципліни медичного та біологічного профілю для належної підготовки майбутніх фахівців у галузі фізичного виховання, спорту і здоров'я людини.

6. Кафедра фізичного виховання (в. о. завідувача — ст. викл. В. О. Горбуля). Науково-педагогічні працівники кафедри викладають дисципліни спортивного та фізкультурно-оздоровчого профілю для забезпечення процесу фізичного виховання серед студентів всіх факультетів.

Гордістю українського і світового спорту є студенти та випускники факультету фізичного виховання, серед яких: С. Кушнірюк — чемпіон Ігор XXI Олімпіади у Монреалі, 1976 р., срібний призер Ігор XXII Олімпіади у Москві (гандбол), 1980 р.; О. Резанов — чемпіон Ігор XXI Олімпіади у Монреалі (гандбол), 1976 р.; В. Раскатов — срібний призер Ігор XXI Олімпіади 1976 р. у Монреалі в естафеті 4 по 200 м вільним стилем, бронзовий призер Ігор XXI Олімпіади у Монреалі 1976 р. в плаванні на 400 м вільним стилем (плавання); В. Яценко — рекордсмен світу, чемпіон Європи, останній чемпіон у стрибках в висоту перекидним способом (235 см), заслужений майстер спорту СРСР, 1978 р.; Т. Самоленко-Доровських — чемпіонка Ігор XXIV Олімпіади у Сеулі 1988 р. в бігові на 3000 м., бронзовий призер у бігові на 1500 м.; срібний призер Ігор XXV Олімпіади у Барселоні 1992 р. в бігові на 3000 м (легка атлетика); О. Стражева — чемпіонка Ігор XXIV Олімпіади у Сеулі з командної першості (спортивна гімнастика), 1988 р.; Д. Силантьєв — срібний призер Олімпіади у Сідней (плавання), 2000 р.; О. Жушина та Г. Сорокіна — бронзові призерки Олімпіади у Сідней (стрибки у воду), 2000 р.; Р. Зозуля — срібний призер у командному заліку в складі збірної України на Іграх XXVII Олімпіади у Сідней (спортивна гімнастика), 2000 р.; В. Сидоренко — бронзовий призер на Іграх XXVII Олімпіади у Сідней (бокс), 2000 р.; В. Стюпіна — бронзовий призер на Іграх XXVIII Олімпіади у Афінах (легка атлетика), 2004 р.; І. Гончарова і К. Рибіна — бронзові

Колектив деканату. Зліва направо: перший ряд: заст. декана з міжнар. роб. А. В. Сидорук, заст. декана з наук. роб. С. І. Караулова, декан М. В. Маліков, заст. декана з роб. по заоч. відділенню Н. В. Маковецька, секр. О. Ю. Пешкова; другий ряд: заст. декана з вих. роб. Е. А. Криволапов, заст. декана з навч. роб. А. О. Кузнецов

призерки на Іграх XXVIII Олімпіади у Афінах (гандбол), 2004 р.; А. Варданян – бронзовий призер на Іграх XXIX Олімпіади у Пекіні греко-римська боротьба), 2008 р.; О. Повх та М. Ремень – бронзові призерки на Іграх XXX Олімпіади у Лондоні (легка атлетика), 2012 р.; М. Памазан – двократна чемпіонка у штовханні ядра та метанні диска на Іграх XXX Паралімпіади у Лондоні (легка атлетика), 2012 р.; І. Черняк – чемпіонка Ігор XXXI Паралімпіади у Ріо-де-Жанейро (дзюдо), 2016 р.

Факультет фізичного виховання пишається своїми студентами та випускниками – чемпіонами і рекордсменами світу, чемпіонами і призерами Європи, всесвітніх універсіад, континентальних кубків світу, кубків Європи. Серед студентів-переможців слід відзначити: А. Захарова (стрибки в воду), І. Безверхого (бокс), В. Рагімова (греко-римська боротьба), С. Попова (пляжний волейбол), М. Бойцова (тхеквандо), О. Черкун (тхеквандо), Є. Сотнікова (дзюдо); чемпіонів та призерів чемпіонатів Європи: Л. Луснікову (дзюдо), В. Тараненко (спортивна аеробіка), О. Забілу (спортивна аеробіка), К. Горбенка (греко-римська боротьба), О. Надтоку (академічне веслування), Р. Михайленка (карате), М. Кравченка (спортивна аеробіка), О. Хвоща (греко-римська боротьба), Л. Бабак (гребля на байдарках та каное), С. Фролова (плавання), А. Панову та К. Пирогова (важка атлетика), А. Бризгіну (легка атлетика), В. Елькінсона (баскетбольний функціонер), В. Яму (танцюрист) та ін.

Колектив кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту. Зліва направо: перший ряд: доц. О. В. Соколова, доц. Ю. О. Коваленко, доц. Т. М. Чиженок; другий ряд: ст. лаб. С. Б. Парій; доц. Ф. Ф. Товстоп'ятко, ст. викл. А. А. Орлов; доц. В. О. Тищенко

У зв'язку з вагомими спортивними досягненнями факультету, у 2002 р. в спортивному комплексі ЗНУ було урочисто відкрито Музей спортивної слави факультету фізичного виховання. За свідченнями фахівців, подібних музеїв в Україні одиниці, а серед них цей музей – найкращий. У музеї зібрано спортивні реліквії спортсменів-студентів ЗНУ різних років, які свого часу навчалися на факультеті. З року в рік музей поповнює скарбничку досягнень студентів новими рекордами та експонатами.

Факультет фізичного виховання працює за наступними напрямками науково-дослідної роботи: 1) фізіологічний моніторинг фізичного стану різних мікропопуляційних груп населення, які мешкають у несприятливих екологічних

Колектив кафедри фізичної культури і спорту. Зліва направо: перший ряд: ст. викл. Д. Г. Сердюк, доц. О. В. Бессарабова, доц. О. Є. Черненко, ст. викл. Є. В. Царенко, зав. каф., проф. А. В. Свасьєв, доц. С. І. Караулова, доц. М. Б. Синюгіна, викл. А. В. Симоп'як, доц. Л. В. Гальченко; другий ряд: ст. викл. В. Б. Горбуля, доц. Б. В. Кокарев, ст. викл. В. О. Петров, доц. В. О. Пономар'єв, ст. викл. С. М. Попов, ст. викл. Н. І. Смирнова; викл. І. Є. Дядечко, ст. викл. Л. І. Клочко

Колектив кафедри фізичної реабілітації. Зліва направо: доц. Н. В. Позмогова, доц. Л. В. Потапова, ст. викл. О. В. Потапова, доц. В. М. Гостищев, зав. каф., проф. Н. В. Богдановська, доц. А. М. Страколист, доц. І. В. Кальюнова, ст. викл. О. В. Іванська

умовах великого промислового регіону (керівник — д-р біол. наук, проф. М. В. Маліков); 2) оптимізація навчально-тренувальної та змагальної діяльності в спортивних іграх (керівник — д-р пед. наук, проф. Р. В. Клопов); 3) розроблення, експериментальна апробація і втілення в практику системи заходів фізичної реабілітації стану здоров'я різних категорій населення (керівник — д-р біол. наук, проф. Н. В. Богдановська); 4) теоретичні та методичні засади вдосконалення навчально-тренувального процесу і змагальної діяльності спортсменів у різних видах спорту (керівник — д-р пед. наук, проф. А. П. Конох); 5) теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання, спорту та туризму (керівник — д-р пед. наук, проф. А. П. Конох); 6) теоретичні та методичні засади підготовки і професійного розвитку фахівців з туризму та готельно-ресторанної справи (керівник — д-р пед. наук, проф. Н. В. Маковецька); 7) теорія і практика професійної підготовки майбутніх

фахівців з фізичного виховання та спорту (керівник — д-р пед. наук, проф. Р. В. Клопов); 8) особливості професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту у сучасних соціально-економічних умовах (керівник — д-р пед. наук, проф. А. В. Сватъев); 9) комплексна експрес-оцінка функціонального стану та функціональної підготовленості організму (керівник — д-р біол. наук, проф. М. В. Маліков).

На факультеті виконувалися наукові теми, профінансовані за рахунок державного бюджету: «Вивчення особливостей формування адаптивних можливостей організму в онтогенезі», «Фізико-хімічні особливості системи синтезу оксиду азоту в процесі адаптації організму до тривалих фізичних навантажень», «Розробка комплексної системи підвищення функціональної підготовленості спортсменів вищої кваліфікації на основі використання речовин антиоксидантної спрямованості», «Розробка сучасних підходів вдосконалення системи відновлювальних заходів серед спортсменів». За результатами досліджень розроблені принципово нові методичні підходи щодо визначення рівня фізичного стану різних мікропопуляційних груп населення, які мешкають у несприятливих екологічних умовах великого промислового регіону для поліпшення стану здоров'я різних категорій населення; впроваджено у теорію та практику фізичного виховання і спорту нові фундаментальні наукові знання щодо визначення рівня функціональної підготовленості та адаптивних можливостей організму спортсменів різної кваліфікації та спеціалізації з метою підвищення ефективності тренувального процесу на етапах багаторічної спортивної під-

готовки у різних видах спорту; підвищення якості підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації у галузі фізичного виховання, спорту та здоров'я людини.

З 2010 р. функціонує спеціалізоване фахове видання «Вісник Запорізького національного університету. Фізичне виховання та спорт». У виданні результати своїх досліджень публікують як співробітники ЗНУ, так і фахівці з інших регіонів України, а також науковці з інших країн.

Відкрито аспірантуру та докторантуру за спеціальностями: 03.00.13 «Фізіологія людини і тварин», 017 «Фізична культура і спорт». З березня 2016 р. працює спеціалізована вчена рада

Колектив кафедри медико-біологічних основ фізичної культури і спорту. Зліва направо: викл. М. О. Бережна-Притула, викл. К. М. Гречко, доц. В. М. Фаворитов, зав. каф., доц. А. О. Кузнецов, доц. В. О. Голець, доц. В. В. Дорошенко

Д 17.051.09 із захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти».

Протягом останніх п'яти років на базі факультету фізичного виховання було здійснено три конференції, 20 круглих столів, серед яких традиційним стало проведення Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми фізичної культури та спорту в сучасних соціально-економічних та екологічних умовах», яка збирає велику кількість науковців з різних міст України та зарубіжжя.

Провідні фахівці факультету беруть участь у роботі спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій – як члени рад та офіційні опоненти (професори М. В. Маліков, Н. В. Богдановська, А. П. Конох, А. В. Святий, Р. В. Клопов, Н. В. Маковецька).

У межах науково-дослідної роботи факультет співпрацює приблизно із 25 організаціями України та іноземних держав: Київським національним університетом імені Тараса Шевченка, Національним університетом фізичного виховання і спорту, Національним медичним університетом імені О. О. Богомольця, Національним педагогічним університетом імені М. П. Драгоманова, Інститутом фізіології ім. Богомольця, Київським університетом туризму, економіки і права, Інститутом корекційної педагогіки і психології, Інститутом спеціальної педагогіки НАПН України, Запорізьким державним медичним університетом, Інститутом ботаніки Республіки Казахстан, загальноосвітньою школою м. Дунганон (Північна Ірландія), Познанської академією фізичної культури (м. Познань, Польща), Університетом м. Монпельє (Франція), Білоруським державним університетом фізичної культури, Варненським економічним університетом (Болгарія), Університетом Гринвіча (Великобританія).

Значну роботу факультет проводить щодо пропаганди масових форм фізичної культури серед молоді Запоріжжя та Запорізької області. Усім відомі такі масштабні заходи, як спартакіади на призи ректора ЗНУ «Абітурієнт», змагання для студентів та викладачів ЗНУ «Веселі старті», щорічні змагання на честь Всеукраїнського олімпійського дня, проведення масової спортивної руханки Запоріжжя, змагання «Козацькі розваги» тощо.

Напередодні Дня фізичної культури і спорту України

Колектив кафедри туризму. Зліва направо: перший ряд: доц. Л. В. Безкоровайна, ст. викл. А. С. Некрасов, зав. каф., проф. Н. В. Маковецька, ст. викл. А. В. Сидорук, доц. О. Є. Конох, ст. лаб. Д. А. Люта, другий ряд: ст. викл. О. О. Мозговий, викл. Є. А. Криволапов, викл. А. А. Конох, доц. Є. Г. Бортників

відбулася урочиста церемонія нагородження переможців обласного конкурсу «SPORT STAR – 2017». Серед учасників за видатні спортивні досягнення були нагороджені представники факультету: випускниця університету, волейболістка В. Давидова, яка у парі з Є. Щипковою вперше стала учасницею чемпіонатів світу та Європи з пляжного волейболу (визнані переможцями в номінації «Краща команда з ігрових видів спорту»); випускниця ЗНУ, майстер спорту України міжнародного класу, багаторазова чемпіонка світу та Європи з параолімпійських змагань, кавалер орденів «За заслуги» II та III ступенів, легкоатлетка М. Помазан – визнана кращою в номінації «Сильні духом», кращий спортсмен року; кращою спортсменкою року визнана студентка факультету фізичного виховання, майстер спорту України міжнародного класу з греблі на байдарках та каное, чемпіонка світу, багаторазова чемпіонка України, чемпіонка Європи 2017 р. Л. Бабак.

Колектив кафедри фізичного виховання. Зліва направо: перший ряд: ст. лаб. К. А. Бондар, ст. викл. Г. М. Петрова, зав. каф., ст. викл. В. О. Горбуля, викл. О. П. Литвінова-Головань, викл. Г. О. Єсіонова, ст. викл. Г. І. Кушнір; другий ряд: доц. Ю. А. Гришко, ст. викл. С. Г. Жестков, доц. А. М. Гурєєва, викл. О. І. Рибалко, викл. О. В. Горбуля